

4.2. Художник Михайло Кузів: мистецький прорив сучасності. *Світлана Вольська*

Реалії сучасного культурно-мистецького світу потребують яскравих та емоційних творів з глибоким усвідомленням унікальності українського мистецтва та розумінням наших пріоритетів. Сучасне мистецтво Тернополя і України яскраво представляє творчість Михайла Кузіва, у роботах якого самоідентифікація виходить за рамки загальноприйнятих і стильових норм.

Творчість Михайла Кузіва, як художника, привертає все більше уваги як науковців-мистецтвознавців, так і широкого кола поціновувачів. Це пов'язано з тим, що його манера письма цілковито відрізняється від творчості інших художників особистісним баченням світу. На сьогодні багатогранність, унікальність творчої стилістики і технічних прийомів творів Михайла Кузіва ще не достатньо висвітлена і тому є актуальною для науковців-мистецтвознавців.

Творчість Михайла Кузіва досліджували: Орест Голубець, Ігор Герета, Тамара Удіна, Марія Маркович, Ігор Дуда, Світлана Вольська та інші. Творче спрямування мистецького напрямку художника чітко схарактеризував Орест Голубець у вступній статті до каталогу художника, де відзначив характерний модерновий напрям робіт художника. Мистецтвознавець звертає увагу, що творчі задуми Кузіва реалізуються на межі геометричного абстракціонізму, який виражено в близькому до експресіонізму пластичному коді та сюрреалізмі, втіленому у несподіваних поєднаннях зображень-символів [5]. До життєвого та творчого шляху художника зверталася Марія Маркович. У своїх статтях вона аналізує чинники, які вплинули на формування мистецького самовираження художника та проаналізувала творчість Михайла Кузіва в контексті розвитку українського образотворчого мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століть [6, 7]. Творчість митця висвітила Світлана Вольська у низці статей, у них вона відзначає глибокий тематично-

філософський зміст творів зі складною образною структурою і сміливими імпровізаціями з кольором, композицією та пластикою [1, 2, 8]. Оглядовий допис життя та творчості бачимо у нарисах тернопільського історика Ігоря Герети [3]. В Енциклопедії Сучасної України окреслено періодизацію творчості із визначенням стильової спрямованості, що її подав мистецтвознавець Ігор Дуда [4].

Мета дослідження – висвітлити життєвий і мистецьких шлях сучасного тернопільського художника Михайла Кузіва та простежити основні стилістичні спрямування його творів.

Мистецтво Михайла Кузіва поєднане глибоким зв'язком з народною традицією, історичним минулим, відображає сучасний світ і відкриває завісу пізнання нового і незвіданого. Художник особисто сформулював власну концепцію творчості: «Сприймаю і відтворюю світ як рух невинно протікаючої матерії, енергія і структура якої об'єднують у собі все живе і предметне, а людина – лише одна із складових цього процесу.

Кожен мій твір – це мікроелемент, спалах частинки енергії Всесвіту, який, пронизуючи наше життя, історію, культуру та духовність, фіксує зображенням фрагменти того, що відбувається і виконує роль своєрідного сліду людства.

Абстрактно-реалістичне зображення, як у нескінченному сні, де переплелися минуле і майбутнє, формує все «по-іншому», як метаморфоз дивних конфігурацій з мозаїкою барвистих вкраплень-емоцій, що нагадують елементи орнаментів та артефактів, і, не замикаючись у межах конкретних фігур, знаходять аналогії у нескінченному просторі-космосі. Головними гравцями моїх зображень є експресія та колір, виражений у безконечно-динамічній гамі, що формує площину полотна, як живий організм – це аналог вищеописаної космічної матерії.

Цей симбіоз абстракціонізму з фігуративом у своїй образній структурі тісно переплітається з сюрреалізмом та експресіонізмом, формує потужні емоційні потоки, і дає можливість

по-філософському осмислити та віддзеркалити минуле та майбутнє історії мого народу і людства в цілому.

Щодо робіт, які подані у безпредметній формі – це власні передчуття, емоції, настрої, що фігурують своєрідною платформою між створенням циклів жанрових робіт». Саме ця концепція відтворює його глибоко-філософське бачення своєї творчості у якій живопис – це живий організм, який рухається, дихає, пульсує і є невід’ємною частиною просторово-космічної матерії.

У полотнах художника прослідковуємо низку напрямів, які поєднують геометричний абстракціонізм з реалістичним фігуративом, симбіоз сюрреалізму та експресіонізму, що об’єднані глибоким змістом та динамічною кольоровою гамою. Цікаві технічні та композиційні прийоми відображають високий рівень письма у постмодерністичному живописі. У творчості автора прослідковуємо симбіоз реалізму з абстрактними вкрапленнями, що формує його вищу форму – **абсторореалізм** (авторська назва) яка і є одним з проявів неординарності творчості митця.

Натхненням прикладом та вектором руху у майбутнє для Михайла Кузіва є постать Жюль Верна, творчість якого була пророкою. Художник також відчуває здійснення своїх інтуїтивних фантазій які, ймовірно, відбудуться в житті людства.

Михайло Кузів навчався у Львівському політехнічному інституті на архітектурному факультеті. Львів відкрив для нього багатство архітектурних шедеврів, мистецьких акцій і став своєрідним стимулом для активізації творчості. Тут він отримав безцінний досвід і можливість творити і демонструвати світові свої твори. Михайло Кузів активно поринув у мистецьке життя міста – вивчав малярство, аналізував доробки класиків образотворчого мистецтва. Водночас зі здобуттям фаху архітектора студював живопис, рисунок та розпочав свою творчу діяльність художника-живописця. Фах архітектора розвинув підси-

лене відчуття просторового бачення, композиційного вирішення та віртуозне оперування лінією у подачі творів.

Розвинути творче формування молодого художника допомогли наставники, які були випускниками київської та львівської мистецьких шкіл: Богдан Скиба, Федір Василенко, Степан Баран (львівська школа) та Катерина Лисюк (київська школа). Авторитетними для Михайла Кузіва були твори потужних майстрів пензля – львів'ян Любомира Медвідя, Бориса Буряка, Романа Романишина. Такі обставини значно вплинули на формування майстерності художника.

Більшість ранніх робіт автора виконана у реалістичній манері, але значне місце мають роботи, у яких пошуки індивідуальної стилістики близькі до кубізму, символізму та сюрреалізму. Роки навчання у Львові припали на період суспільних змін і зародження сучасного українського мистецтва. У цей час відбувається становлення відомих українських художників, які у своїй творчості стверджувалися у нових стилістичних проявах. Привідкрилася інформаційна завіса модернових закордонних художників, творчість яких була невідомою чи навіть забороненою на наших теренах. І саме у цей час майбутній художник схиляється до новітніх тенденцій у малярстві.

Творча діяльність українських митців початку 1990-х років значною мірою формувалася під впливом спілкування з діаспорою. На Бієнале сучасного українського образотворчого мистецтва «Відродження», яке відбулося у Львові у 1991 році, були представлені твори, які дуже вплинули на світогляд митця. Художник почав активно схилитися до модерністичних тенденцій у своєму мистецтві. На цій акції, як і на багатьох інших неформальних акціях того часу, провідне місце займали твори неоекспресіоністичних і сюрреалістичних тенденцій.

У студентські роки Михайло Кузів мав уже перші мистецькі здобутки – вперше взяв участь у художньому конкурсі всесоюзного значення «Нове ім'я» (1990), був відзначеним комісією з відбору робіт за високий професіоналізм молодого

художника. Першим виходом на міжнародний рівень Михайла Кузіва стала його участь у виставці в складі групи львівських митців у Нью-Йорку в Українському Домі (1991). У цьому проєкті художник представив три роботи, які за манерою виконання наближені до кубізму.

І ще одна значна подія в студентські роки – це персональна виставка в Бережанському краєзнавчому музеї, яка налічувала понад 50 творів (1991). Робота з цієї виставки «Відродження віри» ввійшла в альбом «Тернопілля». Ця картина і ще одна з наступної виставки («Вид на Бережанський замок»), знаходяться в експозиційному залі Бережанського краєзнавчого музею.

Після закінчення інституту (1992) Кузів розпочав творчу діяльність в Тернополі і активно поринув у мистецьке життя міста – вступив до молодіжного об'єднання художників при Тернопільській обласній організації Національної спілки художників України та розпочав активну виставкову діяльність. Вдалі мистецькі здобутки презентував персональною виставкою у Львові (1993), Тернополі (1995) та став учасником низки інших проєктів. Визнання у мистецьких колах та майстерність робіт створило підґрунтя для вступу у члени Національної спілки художників України (1995). Михайло Кузів став одним з наймолодших художників Тернополя, який був прийнятий у спілку. Велику роль у формуванні митця та настанову на творчу дорогу світового рівня відіграли відомий мистецтвознавець Ігор Герета та тогочасний голова спілки художників у Тернополі Богдан Ткачик, а головне – вони побачили у творчих починаннях Михайла високий потенціал.

Потужна енергія образотворення спонукає митця до різноманітних способів реалізації потенціалу від графічних книжкових ілюстрацій до живопису на склі, що виконана в авторській техніці. За роботи на склі Михайло Кузів став лауреатом міжнародної виставки Львівський Осінній Салон «Високий замок» у 2002 році, а твори «Діалог з вічністю» (2000) та «Ан-

гел» (2000) були опубліковані на обкладинці науково-популярного журналу «Людина і світ». Ці роботи є повноцінним живописом на склі збагачені власною авторською технікою: мазками, рельєфом, заливкою, прошкрябуванням, позолотою і поєднують в собі геометричний абстракціонізм з фігуративом та мають семантичне звучання.

Митець був відзначений грамотами, дипломами, подяками управління культури і мистецтв Тернопільської, Терехівської, Бережанської та Трускавецької міських рад, Тернопільської облдержадміністрації, Архієпископа і Митрополита Тернопільсько-Зборівської УГКЦ, Митрополита Почаївського, Вікарія Київської Митрополії, Намісника Свято-Успенської Почаївської Лаври.

Про художника знято документальний фільм телепрограмою «Скарби роду» та низку відео-та радіорепортажів за підтримки «Українського культурного фонду» з його виступами-коментарями до своїх робіт. Творчість Михайла Кузіва висвітлено у численних вітчизняних і закордонних наукових збірниках, каталогах, журналах та газетах, на телеканалах, в інтернет-виданнях.

У 2012 році Тернопільською обласною державною адміністрацією присвоєно обласну премію імені Михайла Бойчука, а у 2020 році став лауреатом Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Братів Богдана та Левка Лепких. Дипломами за відродження і збереження етносимволів українства у сучасному мистецтві у VII (2015) і у VIII (2020) Всеукраїнських історико-культурологічних фестивалів «Мамай-fest». Художник незмінний учасник шести живописних Всеукраїнських пленерів у Марійському духовному центрі в Зарваниці. Його роботи завжди високо відзначає духовенство, влада та поціновувачі.

На сьогодні доробок митця вражає якістю, кількістю, масштабністю та потужністю досягнень: понад 50 міжнародних та всеукраїнських художніх виставок, 22 всеукраїнських та

міжнародних пленерів, 12 персональних виставок. І, спостерігаючи на юнацький запал до творчості, розуміємо що у планах ще багато проєктів. Загалом художник створив декілька тисяч творів!!!

Художник експонував персональну виставку (22 твори) у складі мистецького проєкту «The Romance of Russia», який відбувся в Лондоні в галереї At The Plattform Gallery, The Saab Showroom, Piccadilly street (2003). Цей проєкт відображав новітні пошуки та розвиток мистецтва у пострадянських країнах та вивів творчість митця на новий щабель міжнародного рівня.

У 1996 році твори Михайла Кузіва були представлені в груповій виставці у галереї м. Дюфільд (Великобританія). Протягом 2003–2004 років його картини експонували в галереї Монреалю (Канада).

Знаковим для митця стало видання «Українське образотворче мистецтво: початок ХХІ століття», у яке ввійшла його картина «Весняний промінь» (2007). Цей альбом став підсумком мистецької діяльності знакових художників кінця ХХ – початку ХХІ століття з відбором кращих робіт українського образотворчого мистецтва.

До 50-го ювілею Михайло Кузів підготував своєрідний підсумок своєї творчості, де живопис автора поєднався зі скульптурою Богдана Гірного. Масштабна виставка у Тернопільській художній галереї під назвою «Портал» стала резонансною подією і уособлювала ворота, через які перетікає час (2015). Саме на цій виставці знана мистецтвознавець Віра Стецько озвучила думку, яка вже довгий час витала в художньому просторі України, що Михайло Кузів самотній художник і один з найкращих в Україні [9].

Згадаймо ще декілька влучних відгуків друзів, колег, шанувальників на різних імпрезах, де високо оцінюють мистецтво, відзначаючи автора як одного з найсильніших художників сучасної України. Цікаву і асоціативну характеристику творчості митця дав народний артист України В'ячеслав Хім'як: «Таке

враження, що на кінчику його пензля сконцентрувався увесь наш сумбурний, складний час» [9]. Народний художник України Богдан Ткачик відзначає мистецтво колеги як глибоко філософське, у якому прочитуємо історію українського народу [9].

Тільки за 2017 рік він став учасником 2-х пленерів і 9 виставок, одна з яких – персональна. «Шепіт землі», так називалася масштабна (понад 60 робіт!) персональна виставка, яка відбулася в Українському Домі «Перемога» на День міста Тернополя, а її символом став дзвін (2017). Адже цей елемент світової культури доносить до людей і радість, і тривогу, і нотки смутку. Глибокою духовністю були насичені твори художника і об'єднані стилем, трактовкою мазка, власним світоглядом [10].

Протягом 2-х років художник презентував персональні виставки у Західному регіоні України: Збаражжі (2020), Рівному (2021), Чернівцях (2021) під назвою «Джерела». Назва «Джерела» стала узагальненою, але щораз на огляд публіки експонувалися нові твори. Автор передбачив продовжувати презентацію цього проєкту на всій території країни.

Важливою складовою творчості митця є визнання його таланту на міжнародному рівні. Картини Михайла Кузіва є майже на всіх континентах та у поціновувачів різних культур та релігій, у приватних колекціонерів. Він є учасником групових виставок та мистецьких проєктів за кордоном: у США, Канаді, Великобританії. Місцезнаходження багатьох робіт не зафіксовано з різних причин, але унікальний мистецький почерк майстра є його візитівкою впізнаваності і популярності.

Кожна участь у новому проєкті відшліфовує його майстерність, спонукає рухатися та розвиватися у своїй творчості. Створено своєрідний цикл робіт, які автор назвав «Іспанський», був підготовлений для експонування у виставкових залах Іспанії. З притаманною для художника ретельністю він вивчав історію, архітектуру та культуру іспанського народу. У планах митця був своєрідний культурно-мистецький обмін –

представити свою Україну і показати своє бачення Іспанії у характерному для митця філософсько-образному світі абстро-реалізму та концептуального живопису.

Живописні твори художника презентували українське мистецтво в Іспанії і стали афішами міжнародних арт-фестивалів «Вишиванка як код нації» (2018, 2019), що проходили у Барселоні. Художник був учасником VI (2020) і VIII (2022) Міжнародних Фестивалів «Ucrania Fest» української культури в Барселоні та відзначений організаторами дипломом і подякою за популяризацію українського мистецтва і культури в світі та участю в благодійному аукціоні.

Отже, художник Михайло Кузів відомий не тільки в Україні, а й за її межами. Частина його картин знаходиться в Тернопільському обласному художньому музеї, Бережанському краєзнавчому музеї, Обласному комунальному музеї Богдана Лепкого в Бережанах, Бережанському музеї книги, Маріїнському палаці у Києві, Трускавецькому музеї імені Михайла Біласа, Кременецькому музеї Юліуша Словацького, Рівненському обласному краєзнавчому музеї, Чернівецькому обласному художньому музеї, Міністерстві культури України. Його картини прикрашають громадські місця – готельний комплекс «Київ», Зарваницький духовний центр, Західноукраїнський національний університет.

В описі творчих здобутків художника виділимо найбільш значимі мистецькі проекти-вернісажі: «Жіночий образ у сучасному українському мистецтві» (Київ, 2007); спільний проєкт творчих кіл Півдня, Сходу і Заходу України «Соборність» (Київ, 2008); «Україна від Трипілля до сьогодення в образах сучасних художників» (Київ, 2008, 2010, 2012, 2015, 2018); «Абстрактний живопис України» (Київ, 2015); «Пан Україна, 95» (Дніпропетровськ, 1995); Міжнародний Львівський Осінній Салон «Високий замок» (Львів, 2000–2005, 2007–2009, 2012, 2014, 2016, 2017); «Виставка модерного мистецтва» (Тернопіль, 1999, 2014, 2018), Перший міжнародний живописний

пленер «Мистецькими шляхами Пінзеля» (2020), Триенале живопису (Київ, 2013, 2016, 2019).

У складному і багатоаспектному процесі творення митець не втрачає потужного творчого потенціалу, у якому неймовірна працездатність поєднується з незмінною якістю його творів. Кожна участь у наступному проєкті – це передусім виклик майстра самому собі представляти на загал нові картини. І з кожним новим проєктом він вдумливо враховує недоліки та удосконалюється у наступних. Митець схиляється до участі у заходах у яких існує конкуренція, а авторитена комісія відбирає високохудожні твори. Це дає йому можливість зрозуміти і побачити свою позицію на загальному рівні обраних робіт.

Сучасна епоха постмодернізму дала художникові змогу віднаходити різноманітні способи вираження завдяки вдалим художньо-експериментальним технічним та композиційним способам виконання, що підсилюють звучання його творів. Симбіоз геометричного абстракціонізму з реалістичним фігуративом створюють складну образну структуру наближену до експресіонізму. Безконечно динамічна кольорова гама та свідомо деструкція реальних форм з вкрапленнями сюрреалістичних зображень-символів формують потужні емоційні потоки, які невинно змінюються, створюючи композиційні паузи та енергетичні згустки, і заглиблюють глядача в ірреальний простір.

Новітнє трактування пейзажу, натюрморту, портрету проходить трансформацію, де традиційний реалізм формується в поєднанні з абстракцією. І реальна прив'язка до природи залишається в сучасному, а елементи абстрагування переносять глядача у майбутнє. Таким чином часткова абстракція формує у глядача асоціації і власний розвиток сюжету твору.

Перша спроба поєднати реалізм з абстракцією, виконуючи роботи безпосередньо з природи, відбулася на пленері в містечку Ворохта, під час художнього пленеру в Карпатах у 2008 році. Там Михайло Кузів черпав натхнення від краси природи та архітектурних шедеврів. Він зобразив однойменний міст

(«Міст у Ворохті» 2008), вписаний в неповторний карпатський красвид. Ритмічний ряд арок згармонізований колористичними абстрактними плямами захоплює динамічністю і пластичністю, в якій художній образ стародавнього мосту виходить за межі функції будівельної конструкції.

Архітектурний пейзаж завжди був для художника особливою темою для зображень. Чітка будова ліній видає у митцеві віртуозного рисувальника з освітою архітектора. Впевнено вибудований предметний світ в поєднанні з абстрактними колористичними вкрапленнями створюють цілісну гармонію. Несподівані інтерпретації та вдалі художні образи рідних для художника місць Тернопільщини, пам'ятки архітектури Львова, епічні куточки Карпат, нові пошуки згадуваної вище архітектури величної Іспанії, зокрема знамениті творіння Гауді – ось далеко не весь перелік архітектурних пам'яток, зафіксованих автором на своїх полотнах.

Живопис Михайла Кузіва високо оцінюють архітектори вважаючи його своїм, адже він є їх побратимом за освітою та автором низки архітектурно-дизайнерських об'єктів: капличок, індивідуальних будинків, дизайн-проектів інтер'єрів.

Малярство художника еволюціонує від зображального фігуративу до складної образної субстанції. У своїй творчій діяльності художник групує роботи на цикли, об'єднані образами, символічним наповненням, мистецькими пошуками та спільною темою: «Човни земні, човни небесні», «Небо землі, земля неба», «Слідами древніх», «Трипільські мотиви», «Пілігрими», «Флюгери», «Збирач дзвонів», «Південний степ» та інші. Кожен цикл доповнюється новими роботами і осучасненням творчих прийомів у стилістиці абстрореалізму, концептуально-фігуративного живопису, абстракції. І кожна робота напрочуд гармонійна у багатстві зібраних кольорів та тональних співвідношень.

Одночасно з виконанням великих циклів, художник створює і серії творів також об'єднаних спільною тематикою, але

простіші у трактуванні. У цих серіях художник «знаходить» свого героя, який мандрує у своїх вимірах («Козак Мамай», «Мотанки», «Недремна», «Народний мотив», «Танцюючи з вітром», «Карнавал», «Реверсні такти», «Пробуджене поле», «Вечірній візит», «Заповітний берег» та інші).

Художник часто звертається до історичного минулого України. Висвітлюючи філософське осмислення історії нашого народу і світу в цілому, автор подає знаки, культурні нашарування епох, підсилені семантичним наповненням, абстрагованими формами у сучасному трактуванні. У кожне полотно, навіть на перший погляд безпредметне, закладено символіку, прописану в знаках та колориті. Такий підхід у зображенні служить засобом збереження та передачі інформації етнічної культури народу. Цикли картин «Човни земні, човни небесні», трикутні картини «Слідами древніх», роботи «Від Трипілля» та інші підтверджують глибинне звернення до історичних витоків.

Неординарним є зображення людини чи реалістичних образів, які трансформовані у дивні конфігурації і наповнені мозаїкою вкрапель-емоцій. Піднесено виразні твори викликають у глядача чуттєву напругу. До таких можна віднести тематичні роботи «Гонта», «Сон», «Неофіти», створені за мотивами творів Траса Шевченка. Героїчне минуле українського народу з незламним прагненням людини до волі немов перегукується із сьогоденням. Змальовуючи постаті козаків і носіїв героїчного епосу – кобзарів, бандуристів, лірників – автор підсилює емоційну змістовність творів сміливими імпровізаціями з кольором, композицією та пластикою людських фігур.

У своїх творах художник ділиться з глядачем локальною історією і виносить її на глобальний рівень. Збагачуючи твори зображенням побутових предметів, до яких торкалася рука людини, автор трансформує їх в інший вимір, і вони стають предметом космічної матерії, формуючи простір глибинними вібраціями. Прикладом такого філософського твору є «Бабусин куточок» (2019).

Митець вільно почуває себе у різноманітних напрямках і жанрах живопису та застосовує власні технічні прийоми: живопис на текстурній чи рифленій основі, продряпування та вільні потоки фарби на площині, прозоре лисирування чи густа пастозність мазка.

Для розширення діапазону виражальних засобів художник застосовує предмети побуту, які нас оточують, і використовує їх як основу для своїх живописних робіт. Таким чином, звичайні речі «отримують» новий зміст життя. У багатьох роботах спостерігається незвичність композиційного розв'язання для зосередження акцентів і надання простору для динамічного потоку матерії.

Живопис сьогодення осучаснений новими векторами розвитку внаслідок використання стильових і технічних прийомів, які розширюють діапазон відтворення глибин просторово-космічної матерії. Авторські техніки відображають новітні пошуки автора у філософському осмисленні буття, життєвих подій як єдиного живого організму на клітинно-молекулярному рівні і занурюють глядача в космологічний простір.

Подача біблійних сюжетів виходить за рамки загальноприйнятого реалістичного зображення, яка у своїй новітній формі є абсолютно новим стильовим підходом. Елементи авторської техніки дають можливість одночасно з розкриттям теми ще й передати органічну сутність всього живого: «Хресна дорога», «Тайна вечеря», «Пророк».

Абстрактне мистецтво у творах майстра є свідченням безперервного тексту образних асоціацій та переплетенням знакових систем. Самовираження митця засобами ліній, кольорових плям, ритмів об'єднані світосприйняттям, естетичними поглядами і технічними шляхами відображення.

Важливою складовою у його творчості є реалістичне зображення портрета, пейзажу, натюрморту, переосмислене у сучасному, притаманному для автора поданні. Кожен такий

твір перетворюється на художнє відтворення дійсності, піднімаючи культуру реалізму на високий щабель мистецтва. У зображенні відомих історичних постатей нашого народу Йосипа Сліпого, Богдана Хмельницького, Михайла Грушевського, Соломії Крушельницької та інших реальних образів бачимо поєднання реалістичного портрета, поєданого з абстракцією безконечно-динамічного тла.

Як високопрофесійний майстер Михайло Кузів не зраджує відтворенню краси навколишнього світу, об'єктивно фіксуючи реальність. Пейзаж у його творах наповнений зібраною кольоровою гамою з розмаїттям відтінків і колористичних нюансів, яка немов вибухає крізь його призму бачення барв.

Зображення натюрморту з напрочуд гармонійно вибудованим мотивом та колористичною гаммою, наповнене символікою і декоративністю. Експресивність мазка, деструктивність (зміщення площин і предметів), роблять цей жанр живопису у виконанні митця дуже динамічним і впізнаваним. Важливим технічним прийомом у його творах виступає лінія, яка у певних місцях активізується або зникає, надаючи роботам легкості та цілісності.

З 2008 року художник працює на кафедрі образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка і поєднує педагогічну діяльність з мистецькою працею. Указом Президента України художнику присвоєно почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України» з нагоди 25-ї річниці незалежності та за особисті заслуги перед нашою державою (2016). Він досягнув значних результатів за цей період і отримав вчене звання доцента у 2020 році, а у 2023 – професора. За час роботи в університеті художник відзначився високопрофесійним, сумлінним працівником, який вмів організує навчально-методичну роботу, є постійним куратором студентських художніх виставок, що сприяє підвищенню освітньо-професійного рівня молодих художників.

Важливим аспектом педагогічної діяльності Михайла Кузіва стало кураторство у всеукраїнському молодіжному пленері «Вернісаж тернового поля», що проходив у Тернополі (2016, 2017), організованому Управлінням культури Тернопільської міської ради та кафедрою образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх викладання ТНПУ ім. В. Гнатюка. Учасники з багатьох міст України, в тому числі і вихованці майстра, відтворюють красу нашого міста.

Творчий шлях художника Михайла Кузіва формувався під впливом новітніх тенденцій, які влилися в українське мистецьке середовище на початку 1990-х років, розкрився новими гранями мистецького самовираження. Мистецтво художника співзвучне часу, воно визнане у мистецьких колах на українському та світовому рівнях, відзначене багатьма нагородами та званням професора.

Основа творчої стильової спрямованості художника – синтез реальності та абстракції, філософське осмислення та сучасне трактування історичних сюжетів нашого народу та інших народів світу, еволюційні шляхи взаємодії людини та космічного простору. У новітніх пошуках автора – філософське осмислення буття, життєвих подій подано як живий організм на клітинно-молекулярному рівні.

Жанрові твори, цикли ліричних, епічних і міських пейзажів, натюрмортів у сучасній манері виконання розкривають невичерпну творчу енергію майстра та його взаємозв'язок з навколишнім світом.

Викладацька діяльність художника є невід'ємною частиною його творчості – він привніс значний внесок у викладання дисциплін образотворчого циклу і зарекомендував себе наставником високого рівня. Це стало для художника новим витком, який відображає його майстерність у творчості своїх учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вольська Світлана. Живописна експресія творів Михайла Кузіва. *Літературний Тернопіль: Літературно-*

- мистецький і громадсько-політичний часопис*. 2015. № 3 [64]. С. 84–86.
2. Вольська С. О. Філософська образність живопису Михайла Кузіва. *Scientific Journal Virtus*, April # 23, Part 1. 2018. р. 12–15.
 3. Герета І. Сон наяву, або Два роки художника Михайла Кузіва // *Свобода*. 2001, 29 травня.
 4. Голод, Н., Дуда, І., Удіна, Т. Кузів Михайло Петрович. Тернопільський Енциклопедичний Словник. Тернопіль, 2005. Т. 2. К – О. С. 267.
 5. Голубець Орест. Михайло Кузів. Малярство. Тернопіль–Львів, 2011. 28 с.
 6. Маркович Марія. Між реальністю й абстракцією. *Літературний Тернопіль: Літературно-мистецький і громадсько-політичний часопис*. 2015. № 3 [64]. С. 87–89.
 7. Маркович М. Й. Творчість тернопільського художника М. Кузіва в контексті розвитку українського образотворчого мистецтва кін. ХХ – поч. ХХІ століття // *Science Review: Open Access Peer-reviewed Journal*. Варшава: RS Global Sp. зОО, 2018. 1 (8). Січень 2018. Т.6. С. 52–56.
 8. Рублевська Н. В. Вольська С. О. Михайло Кузів. Синтез мистецької та педагогічної діяльності, співзвучний сьогодні. *Мистецька діяльність у сучасному соціокультурному просторі (25-літній творчий внесок факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка): колективна монографія / за заг. ред. Б. О. Водяного, О. С. Смоляка, З. М. Стельмашука*. Тернопіль: вид. Шкафаровський Ю. М., 2018. 440 с.
 9. Сарматський О. У Тернополі – «Портал» у ХХІ століття. URL:
http://teren.in.ua/2015/12/05/u_ternopoli__portal_u_xxi_stolittya_foto/#.VnBqvB89UEY.google_plusone_share
 10. У “Перемозі” дієвиставка одного з кращих художників України. URL:<http://zz.te.ua/u-peremozi-dije-vystavka-odnoho-z-kraschyh-hudozhnykiv-ukrajiny-foto/>